Przemysl, 1915 február 12. Egyes szám ára 10 fillér. 107. szám.

TÁBORI UJSÁG

Megjelenik — hétfő kivételével — lehetőleg naponta a cs. és kir. várparancsnokság jóváhagyásával.

Csapatok, parancsnokságok és intézetek a lapot 50-es csomagokban a 82. tábori postánál is beszerezhetik.

A lap tiszta jövedelmét a Przemysl védelmében hősi halált halt m. kir. honvédek és népfelkelők özvegyeinek és árváinak támogatására forditjuk.

Szerkesztöség: Royal-szálloda, II-ik emelet 36. Kiadóhivatal: Knoller és Fia könyvnyomdája.

Przemysl multja és ostromai.

„*Hauser L.*: Przemysl városának monografiája" alapján.

III.

VI. II. Rákóczy György ostromai.

1657.

II. Ràkóczy György erdèiyi fejedelem (1648—1660) lengyelországi kalandja szoros összefüggèsben van az elözö évi svéd ostrommal.

II. Ràkóczy György európai nevü atyja: I. Ràkóczy György erdélyi fejedelem (1631—1648) a svèdekkel és franciàkkal szövetkezve küzdötte ki az 1645-iki linczi békét, amely a magyarországi vallàsszabadságnak az 1606-ki bècsi békeszerzödès mellett második Magna Chartája.

Az erdèlyi-svéd szövetségnek ez a szép emléke vezette II. Ràkóczy Györgyöt 1657 januàrjában a svédek támogatàsàra Lengyelországba.

A svèdek 1656-ki ostroma Przemysl ellen — amint láttuk — kudarccal vègzödött. A vàros megszabadult. Alig egy évre rá azonban sokkal nagyobb ellenséges erö: II. Ràkóczy György erdélyi hadserege èrkezett Przemysl falai alá.

II. Ràkóczy György 1657 februàrjában Medyka és Torki széles lapályain ütötte fel tàborát.

Przemysl 1500 före rugó kis védörségével nem fejthetett volna ki nagyobb ellentállást a nagy tulerövel rendelkezö fejedelemmel szemben, s követei utján arra kérte öt, hogy álljon el az ostromtól. Rákóczy engedett a kérèsnek, nagy hadisarcot vetett ki a gazdag vàrosra, s azután anélkül, hogy a városnak csak a legkisebb kárt is okozta volna, seregével Jaroslau ès Przeworsk irányában eltávozott.

A przemysli polgároknak azonban fájt az erös hadisarc és keservüknek abban a szerencsétlen formában adtak kifejezést, hogy megtámadták azt a tizenhat kocsit, amely magyar fedezet alatt Przemysl mellett elhaladva Rákóczy Györgynek és csapatainak hazai bort szállitott.

A tàmadàs ugyan eredménytelen maradt, mert a magyar fedezet visszaverte azt, de az eset felböszitette Ràkóczyt, aki példás büntetèssel akarta a vàrost sujtani. Kiadta a rendeletet *Kemény János* tábornokának, hogy csapataival azonnal vonuljon Przemysl ellen, vegye be a vàrost ès büntesse meg annak vakmerö lakóit.

Március 1.-jén érkezett Kemény János magyar csapataival Przemysl alá. Elöször a benedekrendü apácák kolostoràt ès a San balpartjàn fekvö malmot szàllotta meg, majd àtkelt a Sanon s bevette a vàros falain kivül a városkapuval szemben fekvö református klastromot is.

Két napra rá a vàros ellen rohamot parancsolt, miközben a bàstyákat és kapukat àgyuival lövette.

A tuleröben levö ostromló sereg làttàra a szorongatott vàros két parlamentért (Mniszek és Wojakowski nevüeket) küldött Keményhez, hogy vele béketárgyalàlokat kezdjenek. A parlamentérek kérésèt egy Gradzki nevü lengyel is tàmogatta, aki Ràkóczy szövetségese volt s ezek végre is megpuhitották az ostromló vezért, aki megfelelö feltételek mellett hajlandónak nyilatkozott a további ostromtól elállani.

A vàros a feltèteleket elfogadta.

Igy végzödött a két izben is abbanhagyott magyar ostrom, amelynek történetét még két megjegyzéssel kell kiegészitenünk.

Szemet szur, hogy a lengyel történetirók erösen kiszinezik Ràkóczynak és csapatainak eljàràsát, melyet kimèletlennek, söt kegyetlennek tüntetnek fel. Azt állitják például, hogy a boros-kocsik megtámadàsáért haragos fejedelem azt az utasitàst adta Kemény Jànosnak, hogy Przemyslt vegye be, az összes férfiakat ölesse meg s mindent, ami a városból elhozható, hozzon el magával. Arról is beszélnek, hogy a szabadjára eresztett ostromló katonák a vàros falain kivül rémes kegyetlenségeket követtek el, a kolostorokat és templomokat elpusztitották. Sajnos, okmányok és forrásmunkák itt nem állanak rendelkezèsünkre s igy ezekkel az állitásokkal szemben nincs módunkban az igazságot pontosan megállapitani.

A másik megjegyzés, amivel a képet kiegèsziteni és teljesebbé tenni akarjuk, a lengyelországi kaland következményeire vonatkozik.

A lengyel expediciót a fejedelem az erdélyi rendek akarata ellenére, söt a hatalmas török szultàn akarata ellenére inditotta meg. Mikor az expedicio — a harcok további folyamàn — nagy vereséggel vègzödött, az Erdélybe menekülö II. Rákóczy Györgyöt a bosszus Mohamed szultàn seregei ujból megvertèk. A fejedelem maga is megsebesült a csatában, s sérüléseibe 1660-ban bele is halt.

A lengyelországi kaland tehát erös nyomot hagyott Erdély történetében is, II. Rákóczy György fejedelem szempontjából pedig èpen végzetes volt.

(Folytatjuk.)

Magyar asszony irja ...

(Bisothka Gáborné urnönek.)

... „Aldja meg az Isten a madara szárnyàt,
Ki levelét hozta százezer muszkán át;
Százezer muszkán át, halál záporába
Hogy mègis ideszállt
Én édes uramnak szerelmes pòstája.

Aldja meg az Isten áldott hir hozójàt,
Sebesen vihesse a válaszom hozzád.
Szombat este irom a kis asztal mellett.
Kicsi csemetéink,
Isten bàrànykái ágyukban pihennek.

... Mióta elmentél véres hadak utján,
Sürü gond esöje záporosan hullt ràm.
Fehér özvegységnek nincsen vasàrnapja,
De velünk az Isten
És rendben a jószàg és rendben a pajta.

... Nagy tüzes csatákból vitézek ha jönnek,
Hösi sebek láttán nem hullatunk könnyet.
Sebüket bekötjük fehér patyolattal;
Sebesült vitéznek
Minden magyar portán teritve az asztal.

... Mióta elmentél, hosszu összre tél lett;
De minden ugy vár itt, mintha ma jönnèl meg:
Délben az asztalfö friss itallal vár rád,
Este meg, este meg
Fölvetve puhára patyolatos pàrnád.

Télben is rózsàt hajt a küszöbünk fája,
Èn èdes vitèzem, hogyha te lépsz rája;
Hogyha sebesülten, hogyha lerongyoltan,
Gyöztes szèp katonám,
Csak tartsalak ujra ölelö karomban.

... Kisàgyban mozdulnak a kicsi fiókàk;
Kövèr kis kezüket imára kulcsolják.
Rája az estében nagy fényesség tàmad,
Ahogy elsuttogják:
Jó Istenünk védd meg az édes apànkat!

Téli fagyos vártán tudom, hogy megérzed:
Kicsi fiókáink fohászkodnak érted.
Féltö szerelemmel most borulok ràjok:
Én kicsi árváim
Visszatèr gyöztesen az édes apátok!..."

Gyóni Géza.

Meteorologiai jelentés.

Február 11.

Február 10-iki megállapitás.
Hömérséklet: Min. — 12 C°. Max — $4^1/_2$ C°
Viszonylagos nedvesség: 77—94%.
Szélerösség: 2 mp. Irány: Délkelet.
Barometerállás: 752—754 mm.
Felhözet: semmi.
Prognózis február 12-re: Változó. Általános borulás. Dèlnyugati szelek.

HADI HIREK.

Bukovina.

Bécsből jelentik hivatalosan február 11-iki kelettel: Bukovina a Suczawáig meg van tisztitva az ellenségtöl, amely helyenkint menekülésszerüen vonul vissza.

A lakosság leirhatatlan örömmel üdvözli csapataink elönyomulását.

Budapeströl jelentik február 11-iki kelettel: A „Lloyd" irja, hogy az oroszok teljes visszavonulásban vannak Csernovicz irányában. Csapataink követik az ellenséget.

Orosz hadszintér.

Bécsből jelentik hivatalosan február 11-iki kelettel: Lengyelországban és Nyugat-Galiciában a helyzet változatlan.

A Kárpátokban még folynak a harcok.

Norddeich, radioállomás, február 11. Lengyelországban a Visztula jobb és balpartján semmi változás nem állott be.

A Keletporosz határon az összefüggéstelen csatározások helyenkint nagyobb szabásu harcokká alakultak ki. Ezek lefolyása mindenütt normális.

Bécsből jelentik február 11-iki kelettel: A Keletporosz határon nagyobb hadmiveletek vannak folyamatban.

Francia hadszintér.

Bécsből jelentik február 11-iki kelettel: Az Argonnokban, Vogesekben és a Hirbachi erdöben a németek kisebb jelentöségü sikereket értek el.

Norddeich, radioállomás, február 11. A nagy föhadiszállásról vett hirek szerint eltekintve azoktól a kisebb jelentöségü sikerektöl, melyeket a német csapatok az Argonnokban és a Vogesek nyugati lejtöjén Baudeauptnál és a hirzbachi erdöben elértek, — semmi emlitésre érdemes esemény nem fordult elö.

Bulgária.

Sófiából jelentik február 11-iki kelettel: A tartalékos tisztek egy részét egy hónapos fegyvergyakorlatra hivták be.

Párisból jelentik február 11-iki kelettel: Azt a körülményt, hogy Bulgária Németországban és Ausztra-Magyarországban kölcsönt vett fel, az összes francia lapok ugy magyarázzák, hogy Bulgária eszerint a központi hatalmakhoz fog csatlakozni.

(Ezzel kapcsolatban megjegyezzük, hogy a krakói „Korrespondenz" január 31-iki száma egy január 31-iki táviratot közöl, mely szerint Sofiából Párison keresztül érkezett jelentés szerint a bolgár védkötelesek négy korosztályát, és pedig az 1902., 1903., 1908. és 1909. korosztályt fegyvergyakorlatra hivták be. Szerkesztö.)

Tengerhajózás.

Koppenhágából jelentik február 11-iki kelettel: Svédország, Norvégia és Dánia elhatározták, hogy folytatják a malmöi tárgyalásokat. Elsösorban arról fognak tanácskozni, milyen magatartást tanusitsanak a semleges lobogót használó Angliával szemben. Másodsorban megbeszélik a Németország által lezárt Északi-tenger kérdését, végül az uszó aknák felöl akarják véleményüket nyilvánitani.

Stockholmból jelentik február 11-iki kelettel: A semleges lobogóval való angol visszaélésröl az „Aftenbladed" éles vezércikket közöl. A lap gunyosan kiemeli, miszerint Anglia „a tengerek ura" ilyen eszközökhöz kénytelen nyulni, hogy kereskedelmi hajóinak védelmet nyujtson, mert a hadi flottájával már nem tudja amazt megvédeni.

Rotterdamból jelentik február 11-iki kelettel: A hollandiai hajóstársaságok Németország azon kijelentése következtében, mely szerint az Északi-tenger nyugati része hadszintérnek tekintetik, elhatározták, hogy hajóikat különös ismertetö jelekkel teszik megkülönböztethetövé. A hajó mindkét oldalán nagy betükkel kiirják a hajó nevét, a fedélzeten nagy fatáblán is jelzik a hajó nevét és anyakikötöjét s ezt a táblát éjjel megvilágitják. Ezenfelül a rotterdami Lloyd a hajó körül egy széles, nemzetiszinü szalagot alkalmaz.

A svéd „Svidhiod" nevü hajóstársaság elhatározta, hogy hajóit a svéd nemzet szineivel festi be.

Több hajóstársaság azon véleményét fejezte ki, hogy mindez céltalan intézkedés, mert Anglia attól sem fog visszariadni, hogy hajóit idegen nemzet szineivel festesse be.

Londonból jelentik február 11-iki kelettel: Az alsóházban a kormány kijelentette, hogy a „Wilhelm"-gözös rakománya Falmouth-ban van, s vizsgálat alatt áll.

Angol cenzura.

Londonból jelentik február 11-iki kelettel: A képviselöházban a cenzura kérdését szigoru kritikának vetették alá. A kormány kijelentette, hogy semmit sem titkolnak el, s hogy minden, amit a kormány állitott, teljesen igaz. Bonar Law képviselö követelte a cenzura rendszerének helyesbbitését, mert demokratikusan alkotmányos államban figyelemmel kell lenni a nép hangulatára.

Bizalom a jövöben.

Norddeich radioállomás, február 11.

Gróf Schwerin-Loewitz elnök tegnap megnyitotta a porosz képviselöház üléseit. A pénzügyminiszter hosszabb beszédben ismertette a helyzetet, s beszédét annak hangsulyozásával fejezte be, hogy minden ok megvan arra, hogy bizalommal tekintsünk a jövöbe.

China és Japán.

Frankfurtból jelentik február 10-iki kelettel: Japán a következö követeléseket intézte Chinához: Dalny és Port-Arthur átengedése további 99 évre meghosszabbitandó. A délmandzsuriai vasutra vonatkozó szerzödés lejárat nélkül meghoszszabbitandó. A japán kereskedelem Chinában szabaddá nyilvánittassék. Japán kapjon koncessziót a Schantung-vasutra. A chinai hadseregben és hajóhadban japán oktató-tisztek alkalmaztassanak. A chinai miniszteriumokba japán tanácsosok neveztessenek ki. Az iskolákban a japán nyelv tanitása elrendelendö.

Orosz zavargások.

Zürichböl táviratozzák február 11-iki kelettel: Pétervári lapok jelentése szerint a történelmi nevezetességü január 22.-én éjjel Rigában forradalmi felhivásokat terjesztettek és vörös lobogókat bontottak ki.

Amerika.

Bécsből jelentik február 10-iki kelettel: Az Amerikai Egyesült-Allamok kormánya elhatározta, hogy nem tiltakozik az ellen, hogy Németország blokirozza Angliát.

Lyonból jelentik február 10-iki kelettel: A gabona szállitási dija Amerikából francia kikötökbe a háboru kezdete óta 80 centimesról — 3 francra emelkedett.

Keresztelö a királyi családban.

Bécsből jelentik február 10-iki kelettel: Károly Ferencz József föherceg trönörökös Ö Fensége ujszülött fiát ma a schönbrunni kastélyban megkeresztelték. Zita föhercegnö Ö császári és királyi Fensége jól érzi magát.

Repülönk utja.

Tegnap délben elszállott repülönk még az est folyamán táviratilag jelentette a várparancsnokságnak, hogy szerencsésen megérkezett rendeltetési helyére.

TUDAKOZÓDÁS.

Flórián Károly eperjesi jogakadémiai tanár urat kérem, legyen szives cimét esetleg a Tábori Ujság e rovatában velem közölni. Becht József, 16. népf. gyalogezred, 7-ik század.

Pump Károly hadnagy urnak. Multkor nem jöhettem. Magyarázó-levelet nem lehetett kézbesiteni. Nagyon örülnék, ha vasárnap felkeresne Tarnowcén. Jámbor is itt van. Szivélyesen üdvözli Prokópy hadnagy.

Dr. Reigl hadnagy ur. Kérem cimét, és hogy vasárnap otthon találom-e, velem tudatni. Üdvözli Szüts Károly.

Lörinc Géza közölje velem cimét. Dr. Rotter Siedlicka, barak.

Fodor Imre. Most tudtam csak meg, hogy te is a várban vagy. Hol és mikor találkozhatnánk? Aradán János, „Hotel City", tiszti étkezde.

Kérem dr. Nádas Sándor orvos urat, hogy cimét a Tábori Ujságban velem közölje. Székely Ernö számvivö-altiszt Jaksmanice, 11/29.

A „Tábori Ujság"-ból veszem, hogy Gyagyovszky Emil a várban van. Kérném öt, adjon alkalmat találkozásra. Vasárnap (február 14.) a „Habsburg"-kávéházban vagyok 3 órától körülbelül 5-ig. Régi jó barátja. Zentay Károly tart. tüzmester, 6. számu vártüz rezred, 2. zászlóalj, Pikulice.

Utánnyomás tilos Kiadó és szerkesztö Knoller Hirsch Nyomatott Knoller és Fia könyvnyomdájában Przemyśl